

DiEM25 De Europese New Deal

Een samenvatting

>> DE EUROPESE NEW DEAL: Een samenvatting¹

De idee van Europa is aan het terugwijken en de Europese Unie bevindt zich in een gevorderde staat van ontbinding.

Met Brexit is reeds een belangrijke pijler van de Europese Unie gevallen. Andere kunnen volgen – zo niet in deze verkiezingscyclus dan misschien wel in de volgende.

“Het kan me niet schelen wat het kost. We hebben ons land teruggenomen!” Dit is de trotse uitlating van Brexit-supporters. Het is ook een streven dat we steeds vaker aantreffen in heel Europa, zelfs onder links gezinden die een terugkeer naar de natiestaat bepleiten.

Dus, is Europa een verloren zaak? Kan het gered worden? *Moet* het gered worden?

DiEM25 gelooft dat wij, de volkeren van Europa, onze landen inderdaad moeten terugnemen. We moeten zelfs onze regio's terugnemen. We moeten onze steden terugnemen, groot en klein. Maar om onze landen, regio's en steden terug te kunnen nemen, moeten we de mensen weer overtuigen van een gemeenschappelijke doel tussen soevereine volkeren. En dit kan alleen met behulp van een internationalistisch, gemeenschappelijk, transnationaal Europees project. Wat we nodig hebben is een Europese New Deal. En dat is wat dit document schetst.

¹ Het Witboek van DiEM25 getiteld 'De Europese New Deal: een economische agenda voor het herstel van Europa' is gelanceerd op 25 maart 2017 in Rome, in het kader van de 60ste verjaardag van het Verdrag van Rome. De volledige tekst van het Witboek is publiek gemaakt vóór deze datum ter voorbereiding van de beraadslagingen die in Rome hebben plaatsgevonden.

>> Inhoudstafel

Deel 1 – INLEIDING

- 1.1 Het bittere fruit van bezuinigingen dat de Europese crisis voedt
- 1.2 Protectionisme en gesloten grenzen zijn niet de oplossing
- 1.3 Moet Europa gered worden?
- 1.4 Zal Europa gered worden? De verenigende rol van constructieve ongehoorzaamheid
- 1.5 Stabilisatie, herstel en grotere nationale soevereiniteit moeten eerst komen
- 1.6 De Europese New Deal van DiEM25: een geïntegreerd programma voor het beschaven van Europa, compleet met ingebouwd mechanisme voor beperking van de kosten van een mogelijke desintegratie

Deel 2 – DE EUROPESE NEW DEAL: DOEL & MIDDELEN

- 2.1 INLEIDING: Vier principes en zes doelstellingen van de New Deal voor heel Europa, onafhankelijk van lidmaatschap van de Eurozone of de EU
- 2.2 De financiële wereld temmen en een nieuw publiek digitaal betaalplatform oprichten dat een einde maakt aan het monopolie van banken op Europese betalingen
- 2.3 Herstellen onder leiding van groene investeringen: Centrale bankverrichtingen koppelen aan publieke investeringsprogramma's en het nieuwe publieke digitale betaalplatform
- 2.4 De hoekstenen ondersteunen in hun eigen leefgemeenschappen om de gedwongen migratie te stelpen
- 2.5 Omgaan met de Eurocrisis: Een plan om de Eurozone te redden dat tegelijk de Euro civiliseert *en* de kosten van de desintegratie ervan minimaliseert
- 2.6 Het monetair en fiscaal beleid coördineren tussen Eurozone en niet-Eurozone om het herstel van Europa te maximaliseren
- 2.7 Voorbereiden voor een post-kapitalistisch Europa dat echt liberaal en open is: het democratiseren van de economische wereld en de rol van een Universeel Basisdividend

Deel 3 – TIJDSPAD: BELEIDSUITVOERING OP ZEER KORTE TERMIJN, MIDDELLANGE TERMIJN EN LANGE TERMIJN

- 3.1 De zeer korte termijn
- 3.2 De middellange termijn
- 3.3 De lange termijn

Deel 4 - BESLUIT

Deel 1 – INLEIDING

1.1 Het bittere fruit van bezuinigingen dat de Europese crisis voedt

Europa is terecht gekomen in de perfecte storm van een nationalistische internationale opstand én van een diep *establishment* waarvan het gefaalde beleid een autoritarisme opwekt dat, in een vicieuze cirkel, de crisis versterkt die de nationalistische internationale opstand voedt. Tenzij de progressieven van Europa nu in actie treden, zal de Europese Unie niet alleen uiteen vallen maar, nog erger, vervangen worden door iets veel lelijkers waarin een permanente economische crisis zal samensmelten met onomkeerbaar autoritarisme en menselijke wanhoop.

Terwijl de oorzaken van Europa's malaise gevarieerd en complex zijn, ligt de kern ervan in het verlies van hoop. Hoop verdampt wanneer een meerderheid van Europeanen oog in oog kwamen met het spook van een *structureel gebrek aan werkgelegenheid* nu en in de toekomst. Al minstens een decennium lang krijgen miljoenen Europeanen in de meer welstellende landen enkel toegang tot de ontzielende, hachelijke jobs die een steeds groter deel van de arbeidsmarkt uitmaken. De mensen die in de periferie van Europa leven, vooral de jongeren en de ouderen die de pensioenleeftijd naderen, worden naar de schroothoop van de werkloosheid verwezen. Daarom migreren de jongeren massaal naar het economische hart van Europa, waar de reeds ontevreden inwoners hen ten onrechte als de oorzaak van hun problemen zien.

Daarom valt Europa uiteen, als gevolg van deze perfecte storm van een *structureel gebrek aan werkgelegenheid* en *onvrijwillige migratie*.

- *Een structureel gebrek aan werkgelegenheid* is de bittere prijs van het bezuinigingsbeleid. Het effect van ultra-lage investeringen, van het onvermogen om het betaalde werk te genereren dat de economische, sociale, menselijke en ecologische noden van Europa zou kunnen lenigen, en van de Europese economische stilstand die het gros van economische activiteit in enkele regio's concentreert en de rest leegzuigt.
- *Onvrijwillige economische migratie* binnen de Europese Unie is de bittere oogst van de bezuinigingen. De overgrote meerderheid van Grieken, Bulgaren, Spanjaarden, Roemenen, Portugezen en Polen die naar Groot-Brittannië of Duitsland verhuizen, doen dit omdat ze geen andere keuze hebben. Zonder jobs of vooruitzichten in eigen land en met een enorme en nog groeiende inkomensongelijkheid tussen Europese landen, kunnen ze nog iets anders doen?

In deze nevel van werkloosheid en gedwongen migratie moet een steeds groter aantal Europeanen bovenmenselijke inspanningen leveren om voor zichzelf en hun gezin te zorgen. Deze realiteit wekt woede op en kweekt politieke monsters die nu het klimaat van angst en onzekerheid uitbuiten.

Het gebrek aan werkgelegenheid en de migratie zijn de twee ruiters van de Nationalistische Internationale die vandaag Europa teistert. De Nationalistische Internationale belooft bescherming om jobs te creëren. Het belooft muren tegen migratie, een politiek van de angst, en een staat van beleg om zij die al zijn aangekomen te ontmoedigen en zelfs uit te wijzen.

1.2 Protectionisme en gesloten grenzen zijn niet de oplossing

Protectionisme is niet de oplossing!

Zeker, het was beter geweest als Europa getracht had bedrijven en industrieën in elk land te steunen en te ontwikkelen alvorens de eengemaakte markt in het leven te roepen, eerder dan aan te sturen op de grootschalige de-industrialisatie van vele landen en regio's. Maar dat kalf is verdronken; de industrieën die stierven toen de grenzen werden ontmanteld zijn voor altijd weg. Ze zullen niet herrijzen door de handel nu te belemmeren. Als we zouden proberen ze opnieuw tot leven te wekken door protectionistische maatregelen, dan zouden we dit betalen met de instorting van het bestaande, geïntegreerde Europa en handelsoorlogen die onze volkeren enorme nieuwe verliezen zouden opleveren. Wie er ook belooft dat het VK, Italië, Frankrijk, Griekenland of Duitsland welvarender zal worden dankzij groter protectionisme verkoopt valse hoop.

Muren en elektrische grenshekken zijn niet de oplossing!

Het was zeker beter geweest als Europa omstandigheden had gecreëerd die Polen, Bulgaren, Roemenen, Grieken enz. niet uit hun landen hadden gedreven door het ontbreken van leefbare lonen, betaalbare huisvesting en dergelijke in hun gemeenschap. Maar die vogels zijn gevlogen, die migratiegolven zijn voorbij. En de prijs van ze te trachten om te keren zou een zegen zijn voor racisten, religieuze intolerantie, nationaal chauvinisme, als ook een enorme culturele verarming van Europa.

De belofte van de Nationalistische Internationale, de hoop te herstellen door middel van hogere muren die de beweging van personen en goederen bewaken, moeten Europa's progressieven ten stelligste ontkrachten.

1.3 Moet Europa gered worden?

Tot heel recentelijk riepen voorstellen om Europa te ‘redden’ sceptici op die zeiden: “Dat is allemaal goed en wel, maar is het wel mogelijk?” Vandaag vragen de sceptici luidop of Europa wel het redden waard is.

DiEM25 antwoordt: Ja! We hebben de plicht om aan te tonen dat Europa kan en moet gered worden. Maar het zal niet gered worden als haar elites zich blijven verzetten tegen de beleidsmaatregelen die nodig zijn om dit te doen. Europa moet gered worden omdat het alternatief betekent *alle* Europeanen te verarmen, in economische, sociale en culturele zin. Het nationalistische alternatief is verdelen en het wantrouwen voeden dat leidt tot geweld en misschien zelfs tot oorlog. Het nationalistische alternatief bedreigt ook de bredere wereld. Die wereld heeft behoefte aan een verenigd Europa, toegewijd aan echte democratie, aan de vreedzame oplossing van conflicten, aan sociale bijstand, aan het redden van de planeet en aan de blijvende verspreiding van vrijheid.

De New Deal van DiEM25 biedt een blauwdruk voor de redding van Europa. De New Deal vat de noodzakelijke investering in de gemeenschappen van mensen op zoals de Groene beweging klimaatverandering opvat: een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van volkeren waarvan het lot onontwaarbaar verweven is.

1.4 Zal Europa gered worden? De verenigende rol van opbouwende ongehoorzaamheid

Een verloren decennium en een verergerende crisis hebben veel Europeanen het gevoel gegeven dat Europa een verloren zaak is. Dat de Europese Unie *the point of no return* voorbij is. Dat het misschien beter is om dit neoliberale, autoritaire, incompetente, onappetijtelijke Europa te laten instorten om dan van nul te herbeginnen, nadat we de democratie hebben hersteld in elke natiestaat.

DiEM25 betwist de bewering niet dat Europa misschien voorbij het kantelpunt is. DiEM25 betwist echter ten stelligste de bewering dat we campagne zouden moeten voeren voor de ontbinding van de EU, of dat we ze zouden moeten laten instorten om daarna van nul te herbeginnen. DiEM25 gelooft sterk dat onze strijd om de EU te redden, door praktische voorstellen te formuleren om ze te democratiseren, te beschaven en te rationaliseren, essentieel zal blijken *zelfs als we falen* en Europa alsnog uiteenvalt.

Het vertoog van “laten we Europa uiteenvallen om het dan herop te bouwen eens we ons teruggetrokken hebben in onze natiestaten” zal enkel de

Nationalistische Internationale versterken. Maar DiEM25's verhaal "laten we samen blijven, voorstellen formuleren om Europa te redden en tegelijk de elites niet gehoorzamen en ons voorbereiden op de desintegratie" biedt de sterkste tegenstand tegen zowel de Nationalistische Internationale als Europa's schuldige *establishment*. Het is ook het bindmiddel van de transnationale Europese beweging dat het barbarisme na de val van Europa zal weerstaan.

1.5 Stabilisatie, herstel en grotere nationale soevereiniteit komt op de eerste plaats

In antwoord op de crisis stelt het liberale establishment "meer Europa" voor – een *federatie 'lite'* met nog meer macht voor de bureaucraten in Brussel, met enkele centrale economische functies, maar ook met zeer beperkende controlemechanismen geëist door het Duitse Ministerie van Financiën, de Europese Centrale Bank, en de minst verlichte leden van de Europese Commissie. Onvermijdelijk zou een *'lite'*-versie van de federatie in ongunstige economische omstandigheden het soberheidsbeleid nog erger verstrengen en de vernietiging van het Europese welvaartsmodel dichterbij brengen.

Een federatie *lite* is niet de oplossing! Indien deze was opgericht in 2000, bij de start van de Euro, dan had ze misschien de crisis die acht jaar later volgde, verzacht. Maar nu is het te weinig en te laat. Het minieme federale budget dat werd voorgesteld in ruil voor politieke vereniging zou van Europa een permanente 'Bezuinigingsunie' maken. Eerder dan de weg naar ontbinding te vermijden zou het die bespoedigen en de menselijke kost maximaliseren.

Vandaag heeft Europa behoefte aan praktische stappen die morgenochtend kunnen gezet worden om de vrije val te stoppen, lokale en nationale economieën te stabiliseren, de breuklijnen tussen landen met overschotten en landen met tekorten te helen, de Eurozone opnieuw in balans te brengen en coördinatie tot stand te brengen tussen de Eurozone en andere economieën binnen de geografische grenzen van Europa (zoals het Verenigd Koninkrijk, Zwitserland, Servië, Noorwegen, Turkije en IJsland). Deze stappen moeten snel genomen worden en dus binnen de bestaande institutionele afspraken. Elke beweging naar 'meer' Europa nu zal niet enkel een permanente Unie van Bezuinigingen in continentaal Europa produceren maar zal ook voorbijgesneld worden door een vernietigende crisis die ervoor zal zorgen dat er niets overblijft om te verenigen of te federaliseren.

De Europese New Deal van DiEM25 stelt beleidsmaatregelen voor binnen het bestaande institutionele kader die zullen zorgen voor stabilisatie. Stabilisatie zal zorgen voor grotere nationale soevereiniteit. Eens investeringsstromen zijn hersteld, openbaar schuldenbeheer is gecoördineerd, bankiers worden

begrensd en de ergste armoede is aangekaart op Europees niveau, zullen nationale regeringen plots over meer vrijheidsgraden beschikken – het bewijs dat de ‘Europeanisering’ van de oplossing voor basale, gewone problemen geen verder verlies van soevereiniteit vergt. Integendeel: juist door de oplossing te europeaniseren, bv. voor investeringsstromen en ondraaglijke openbare schulden, kunnen nationale parlementen en regionale vertegenwoordigingen grotere bevoegdheden krijgen.

Op lange termijn, wanneer de stabilisatie een feit is, en het elixir van de hoop in Europa is teruggekeerd, zullen de Europeanen een nieuwe cruciale vraag moeten aankaarten: Hoe zien we Europa in, laten we zeggen, twintig jaar?

- Willen we de EU geleidelijk uiteen halen, plannen voor een zachte, goedkope boedelscheiding en meer vertrouwen op de natiestaten?
- Of willen we een open, continentale, federale, pan-Europese democratie opbouwen en onderhouden, waarin vrije mannen en vrouwen kunnen samenleven, werken en floreren zoals ze verkiezen.

DiEM25 engageert zich voor het laatste: Wanneer Europa is gestabiliseerd door toepassing van de bescheiden beleidsmaatregelen die hieronder worden uiteengezet, kan een echte democratie worden ontwikkeld op transnationaal Europees niveau. Natuurlijk zal dit een Europees, democratisch grondwettelijk proces vereisen, ondersteund door maatregelen voor de democratisering van het economische leven, de ontbinding van de scheiding tussen kapitaal en arbeid, het inbedden van gedeelde groene welvaart in Europa’s institutionele opzet, en het uitroeien van alle vormen van geïnstitutionaliseerde discriminatie.

1.6 De Europese New Deal van DiEM25: een geïntegreerd programma voor het beschaven van Europa, compleet met ingebouwd mechanisme voor beperking van de kosten van een mogelijke desintegratie

De Europese New Deal van DiEM25 biedt dat wat de Europese elites niet hebben kunnen bieden: een Plan voor Europa. Het zet wegen uit waarlangs Europa:

- haar huidige en toekomstige vernieuwers zal financieren, wiens onderzoek het fundament zal zijn van de Groene Transitie Naar Welvaart Zonder Groei die we nodig hebben;
- haar hoekstenen zal ondersteunen, de mensen die het vele werk verrichten dat nodig is om gemeenschappen en infrastructuren te onderhouden (zoals verplegers, verzorgers, onderwijzers, en herstellende van nutsvoorzieningen);

- de droom van gedeelde welvaart zal herstellen in een tijdperk van automatisatie en ongelijkheid dat elk humanisme ondermijnt als het ongecontroleerd verloopt;
- democratie mogelijk maakt op het lokale, regionale, nationale en pan-Europese niveau.

Om het bovenstaande te financieren stelt de Europese New Deal van DiEM25 financiële mechanismen voor die niet alleen de waarschijnlijkheid van desintegratie minimaliseren maar ook de kosten voor het intomen van een mogelijke desintegratie van de bestaande Europese Unie.

Dit is cruciaal: anders dan zij die beweren dat de huidige Europese Unie afgedaan heeft en daarom een Plan B steunen voor haar ontbinding, stelt de Europese New Deal van DiEM25 een Plan A voor waarvan de uitvoering Europa zal redden (door het te stabiliseren en te civiliseren) ofwel optimaal zal omgaan met de gevolgen van een instorting van de Eurozone of mogelijks van de Europese Unie zelf (zie deel 2.5 hieronder).

Deel 2 – DE EUROPESE NEW DEAL: DOEL & MIDDELEN

2.1 INLEIDING: Vier principes en zes doelstellingen van de New Deal voor heel Europa, onafhankelijk van lidmaatschap van de Eurozone of de EU

De Duitse filosoof G.W.F. Hegel betoogde dat niemand echt kan vrij zijn zolang anderen geketend zijn.² Op dezelfde manier kan geen enkele Europese natie echt floreren terwijl anderen wegwijnen in een permanente depressie. Daarom heeft Europa een New Deal nodig.

De Europese New Deal van DiEM25 is gebaseerd op vier eenvoudige, motiverende principes:

- A. **VOORZIEN IN BASISBEHOEFTE**: *Alle Europeanen moeten in eigen land kunnen genieten van het recht op basisvoorzieningen (bv. voeding, onderdak, vervoer, energie), alsook op betaalde arbeid en een leefbaar loon, die bijdragen aan het behoud van de gemeenschap, op behoorlijke sociale huisvesting, op kwalitatief hoogstaand gezondheidszorg en onderwijs, en op een duurzaam leefmilieu.*
- B. **ONAANGEBOORDE RIJKDOMMEN OMZETTEN IN GROENE INVESTERINGEN**: *Europa's toekomst hangt af van de mogelijkheid om de rijkdom die er wordt opgebouwd in te zetten voor investeringen in een werkelijke, groene, duurzame en innovatieve economie. Wat niet telt is het stimuleren van het 'concurrentievermogen' van één Europees land ten opzichte van een ander Europees land, maar de stijging van de productiviteit in groene, duurzame sectoren overal.*
- C. **DE OPBRENGSTEN UIT KAPITAAL DELEN**: *In de steeds meer digitale economie worden kapitaalgoederen in toenemende mate collectief geproduceerd, terwijl het rendement geprivatiseerd blijft worden. Nu Europa technologisch meer geavanceerd wordt, moet het, om stilstand en onvrede te vermijden, beleid ontwikkelen om de dividenden van digitalisering en automatisering onder al haar burgers te verdelen.*
- D. **MACRO-ECONOMISCH BELEID NIET OVERLATEN AAN ONVERKOZEN TECHNOCRATEN**: *De Europese economieën stagneren omdat macro-economisch beleid te lang is uitbesteed aan ontoerekenbare 'technocraten'. Het is hoog tijd dat macro-economisch beleid volledig wordt gedemocratiseerd en onder het toezicht van soevereine volkeren wordt geplaatst.*

² Op muziek gezet door soulzanger Solomon Burke onder de titel: 'None of Us Are Free'

Het is onze taak om vandaag vanuit deze vier principes een werkelijkheid te beginnen maken. Dit betekent dat we het werk moeten aanvangen zonder de instrumenten van een functionerende Europese federatie. We moeten eraan beginnen door gebruik te maken van de bestaande instellingen en zo veel mogelijk werken binnen de bestaande Europese Verdragen op een manier die de creatie van de ontbrekende federale instellingen stimuleert. In dit opzicht focust DiEM25 op zes doelstellingen

1. De financiële wereld temmen: Het bankwezen reguleren en een nieuw publiek digitaal betaalplatform oprichten dat een einde maakt aan het monopolie van (private en centrale) banken op Europese betalingen – zie deel 2.2
2. Herstellen onder leiding van groene investeringen: Centrale bankverrichtingen koppelen aan publieke investeringsprogramma's en het nieuwe publieke digitale betaalplatform – zie deel 2.3
3. De hoekstenen ondersteunen in hun eigen leefgemeenschappen, om de gedwongen migratie te stoppen [door middel van programma's: een Anti-Armoede, een Sociale Huisvesting en een Banen Garantie programma] – zie deel 2.4
4. Omgaan met de Eurocrisis: Een plan om de Eurozone te redden door de zelfvernietigende bezuinigingen te beëindigen binnen de bestaande 'regels', veel van de verloren nationale soevereiniteit te herstellen en de kosten van een eventuele desintegratie 'per ongeluk' te minimaliseren – zie deel 2.5
5. Monetair, fiscaal en sociaal beleid pan-Europees coördineren tussen de Eurozone en niet-Eurozone om het herstel van Europa te maximaliseren, om de economische en sociale resultaten in heel Europa te optimaliseren en een einde te maken aan onvrijwillige migratie – zie deel 2.6
6. Een post-kapitalistisch Europa voorbereiden dat werkelijk liberaal en open is: de economische wereld democratiseren en een Universeel Basisdividend invoeren – zie deel 2.7

2.2 De financiële wereld temmen en een nieuw publiek digitaal betaalplatform oprichten dat een einde maakt aan het monopolie van banken op Europese betalingen

De bankencrisis van 2008-2009 was het moment waarop het Europese project begon uiteen te vallen, en het gebrekkige ontwerp van de Eurozone en de gevolgen ervan volstrekt duidelijk werden. De openbare schuldencrisis die de

bezuinigingsprogramma's voortdreef was het directe resultaat van het oversluizen van bankverliezen naar de zwakste belastingbetalers.

DiEM25 stelt een regelgevend regime voor dat overeenkomt met een haalbaar, duurzaam en verantwoordelijk bancair en financieel systeem. Bovendien benadrukt DiEM25 de verbanden tussen het macro-economisch evenwichtsherstel en bancaire regelgeving: om de investeringen te verhogen tot het niveau van het bestaande spaargeld, het oorspronkelijke streefdoel van de New Deal, moet Europa het beheer van het bankwezen democratiseren. Met dit doel zal het finale Europese New Deal Witboek concrete voorstellen voor bankregels presenteren, waaronder:

- Het beheer van niet-presterende bezittingen en een herstel-resolutie raamwerk (ofwel: *non performing assets & recovery-resolution framework of NPA/RRP*)
- Een overgangsregime wat betreft kapitaalvereisten en risico
- Een nieuw 'macroprudentieel' raamwerk [voorzichtigheids- of verzekeringsraamwerk op macroschaal]
- Een einde stellen aan het regelgevende monopolie van banken en institutioneel pluralisme in financiële bemiddeling bevorderen

Wat betreft betaalsystemen zal DiEM25 een publiek digitaal betaalplatform voor elk Europees land voorstellen. Technisch gezien is de verwezenlijking ervan zeer eenvoudig: voor elke belastingbetaler wordt automatisch een reserverekening gegenereerd (een per belastingregisternummer) op de web interface van de belastingdienst. Aan de houders van een belastingregisternummer wordt dan een PIN-code verstrekt dat hen toelaat om kredieten van hun reserverekening over te maken aan de staat (bij wijze van de betaling van belastingen) of naar om het even welk ander belastingregisternummer. De bedoeling van dit betalingsstelsel is:

- Multilaterale annulering van achterstallige toelaten tussen de staat en de private sector, gebruik makend van het bestaande internet betalingsplatform van de belastingdienst
- Een goedkoop alternatief voor digitale betalingen via het bestaande netwerk van private banken introduceren, in het bijzonder zodra betalingen in het nieuwe systeem kunnen verricht worden via smartphone apps en debet/ID kaarten uitgegeven door de staat
- Staten toelaten om rechtstreeks bij burgers te lenen door hen toe te laten kredieten aan te kopen van de web interface van de belastingdienst, gebruik makend van hun gewone bankrekeningen, en ze te storten op hun reserverekening. Deze kredieten voorzien van een

digitale tijdcode zouden na bv. een jaar gebruikt kunnen worden om toekomstige belastingen af te lossen met een merkbare korting (bv. 10%)

- De ‘herdenominatiekosten’ hetzij in het geval van banksluitingen doorgevoerd door de ECB (in lidstaten van de Eurozone), hetzij in het geval van de desintegratie van de Euro.

Samenvattend biedt het voorgestelde publieke betaalsysteem nationale regeringen meer fiscale ruimte, laat het de multilaterale annulering van schulden toe, laat het staten toe om rechtstreeks van burgers te lenen (zonder langs de obligatiemarkten te gaan), heeft het het potentieel om nieuwe bronnen van investeringsfinanciering te creëren (zie deel 2.3 hieronder), beperkt het de macht van de ECB over lidstaten (waardoor de nationale soevereiniteit wordt vergroot) en, tot slot, fungeert het als verzekeringspolis in geval de Eurozone ontmanteld wordt.

Samenvattend zullen publieke betaalsystemen die voor publieke doeleinden worden gebruikt en van digitale technologieën gebruik maken, Europeanen een radicale kans bieden om de sturing van hun economieën terug te nemen van de ‘onafhankelijke’ centrale banken en de grote private banken die tegenwoordig het Europese economische leven domineren – en waarvan de wanpraktijken een fundamentele oorzaak van de Europese crisis zijn.

2.3 Herstellen onder leiding van groene investeringen: Centrale bankverrichtingen koppelen aan publieke investeringsprogramma's en de nieuwe publieke digitale betaalplatformen

De Europese economie zit in zak en as en Europeanen voelen de pijn omwille van één hoofdreden: ultralage investeringen en de grootste verhouding van spaargeld over investeringen in de naoorlogse Europese geschiedenis. Zelfs in economieën zoals Duitsland, waar er een beetje groei is, erodeert productief kapitaal in een steeds sneller tempo. Tegelijkertijd zijn zakelijke winsten hoog en lopen bedrijven over van ijdel geld dat niet in productieve bronnen wordt geïnvesteerd. Als een absolute prioriteit, nodig om de afkalving van productief kapitaal te keren, stelt het beleid van DiEM25 een grootschalig publiek investeringsprogramma voor.

Het principe is eenvoudig: als de heropbloei van de economie en de heroriëntering naar duurzame groei door private bedrijven, ten gevolge van overdreven risico-aversie en het voortrekken van ‘waarde’ voor de aandeelhouder, uitblijft, moet de publieke sector de leiding nemen en de omstandigheden scheppen voor investeringen door allerlei economische organisaties om zich te scharen achter de publieke programma's.

Echter moet dit gebeuren op een wijze die geen grotere belastingdruk voor de uitgeputte arbeiders- en middenklasse teweegbrengt, noch grotere overheidstekorten.

Het voorgestelde herstel, gedreven door investeringen, ofwel het New Deal programma, kan gemakkelijk gefinancierd worden via publieke obligaties uitgegeven door een publieke investeringsbank (bv. het nieuwe investeringsvehikel dat in het vooruitzicht geplaatst wordt in landen zoals Groot-Brittannië, de Europese Investeringsbank en het Europese Investeringsfonds in de Europese Unie, enz.). Om te verzekeren dat deze obligaties hun waarde niet zullen verliezen ten gevolge van overaanbod, verklaren de centrale banken (in wiens rechtsgebied de investeringen zullen plaatsvinden) zich bereid om ze op te kopen als hun opbrengsten boven een bepaald niveau uitstijgen. Met andere woorden stelt DiEM25 een opnieuw gekalibreerde, echt-groene investeringsversie van *Quantitative Easing* of kwantitatieve geldverruiming voor die de centrale bankbalansen gebruikt om niets doend privaat geld te versluizen naar echte, groene investeringen.

Bijkomend bij de alliantie tussen publieke investeringsbanken en de overeenkomstige centrale banken stelt de Europese New Deal van DiEM25 verdere investeringsfinanciering voor die zou moeten voortkomen, op het niveau van de landen, vanuit het publieke betaalsysteem omschreven in deel 2.2 hierboven. Indien, bijvoorbeeld, een nationale regering een deel van de overtollige liquiditeit vanuit zijn publieke betaalsysteem zou wensen te gebruiken, kan het dit doen zodra de centrale bank deze geïnvesteerde reserves verzekert – bv. door de uitgifte van speciale centrale bankobligaties (in plaats van te ‘monetariseren’).

Wat betreft het institutionele ontwerp waarlangs financiële hulpbronnen beschikbaar zullen gemaakt worden, en hoe ze behandeld moeten worden vanuit het perspectief van schuldfinanciering, is één ding duidelijk: de institutionele en financiële infrastructuur die is gebouwd, moet daarvoor gebruikt worden waarvoor ze werd bedoeld: het kanaliseren van *bestaande financiële bronnen* naar productieve investeringen die Europa toelaten om uit publieke schulden en niet-performante private leningen te groeien door goederen en diensten te produceren die overeenkomen met duurzame ontwikkeling.

Deze top-down visie wordt aangevuld met een bottom-up initiatief wat betreft de verkiesbaarheid of prioriteit van projecten binnen het kader van het programma. Het spreekt voor zich dat bepaalde types projecten – vooral in het ‘bruin kapitaal’ segment – niet in aanmerking komen. Maar hoe te kiezen wanneer twee goede projecten zich voorstellen? Deze zeer concrete en legitieme vragen zullen gesteld worden en het is belangrijk om minstens elementen van een antwoord klaar te hebben. De energietransitie is de eerste

prioriteit, onafhankelijk van internationale afspraken. DiEM25 zal een afzonderlijk Witboek wijden aan de kwestie van de financiering van de groene transitie.

Samenvattend is het investeringsgeleide herstel dat DiEM25 naar voor schuift gebaseerd op een eenvoudig punt van economie en politiek dat Europa al te lang heeft verwaarloosd: de hulpbronnen van de maatschappij worden vermenigvuldigd wanneer ze gebruikt worden om arbeid te ondersteunen; ze worden verminderd, en zelfs vernietigd, wanneer ze afgestaan worden aan oligarchen, verkwanseld worden door bankiers of opgaan aan het onderhouden van een grote bevolking die niets doet of voor een aalmoes werkt in hachelijke mini-jobs.

2.4 De hoekstenen ondersteunen in hun eigen leefgemeenschappen om de gedwongen migratie te stelpen

Het Groene Investeringsprogramma zal de vernieuwers bevoordeligen en zal alle anderen in enige mate mee optillen. Niettemin volstaat dit niet, aangezien het velen zou achterlaten onder de verwaarloosde hoekstenen van de maatschappij – de mensen die onmodieuze maar cruciale jobs uitvoeren, zoals zorg dragen voor de ouderen, nutsleidingen herstellen enz. Het zou ook Europeanen achterlaten van wie de vakkennis overbodig geworden is of die leven in gebieden waar helemaal geen jobs zijn. Voor hen stelt DiEM25 drie programma's voor: een Anti-Armoede, een Sociale Huisvesting en een Gegarandeerd Werk Programma.

Het Anti-Armoede Programma

Dit solidariteitsprogramma voor Europa heeft twee doelstellingen. Eerst moet het sommige van de ergste ontberingen milderer die Europeanen te verduren kregen sinds de crisis. Ten tweede moet het de heropbouw starten van de stabiele, goed ondersteunde gemeenschappen die het fundament moeten vormen van Europa's toekomst. Daarom vult een solidariteitsprogramma een programma van jobs en investeringen aan, en kan het dit niet vervangen. Het moet binnen de perken gehouden worden, als een deel van de economische activiteit, en als ondersteuning dienen van economische stabilisatie en herstel, inclusief een levendige private sector. Maar een dergelijk programma is niettemin essentieel, zowel omwille van het onmiddellijke menselijke en sociale effect als om Europa als politiek project te redden.

De Europese New Deal van DiEM25 stelt een gemeenschappelijk Europees armoedebestrijdingsfonds voor, in het bijzonder voor voedingssteun. Dit zou gebaseerd zijn op het model van het *voedselbonnen*programma in de

Verenigde Staten en op het Griekse voedingssteunprogramma ingevoerd door de eerste Syriza-regering, en moet steun bieden aan de meest kwetsbare Europeanen. Het model is gebaseerd op debet kaarten met beperkt gebruik en zou spoedig verenigd kunnen worden met de kaarten van het digitale publieke betaalsysteem geschetst in deel 2.2. In een latere fase zal het uitgebreid worden naar werkloosheidsverzekering en om de laagste pensioenen aan te vullen – op deze manier de basis vormend voor een Europese Pensioen Unie – om zo armoede onder de ouderen uit te roeien.

In afwezigheid van een transferunie tussen Europese landen stelt DiEM25 twee financieringsbronnen voor de anti-armoedemaatregelen voor. Eerst, de groeiende winsten uit het leenstelsel van de Europese centrale banken, bv. de winsten van *Quantitative Easing* (kwantitatieve versoepeling of geldverruiming) operaties, het *Target2* betalingssysteem van de ECB enz. Ten tweede de fiscale ruimte die vrijkomt door de invoering van het digitale publieke betaalsysteem geschetst in deel 2.2.

Het Huisvesting Programma

De Europese New Deal van DiEM25 stelt ook voor dat Europese landen, zowel EU-lidstaten als andere, tot een multilaterale overeenkomst komen om fatsoenlijke huisvesting voor elke Europeaan in zijn of haar thuisland te financieren en te verzekeren, en zo het sociale huisvestingsmodel herstellen dat doorheen Europa werd vernield. Dit is ons doel op langere termijn, dat tijd, planning, nieuwe investeringen en bouwprojecten zal vergen.

Nochtans is er iets dat onmiddellijk kan beslist worden met gevolg voor heel Europa: DiEM25 stelt de onmiddellijke bescherming van huiseigenaren tegen uitzetting voor, in de vorm van een huurrecht dat hen, op wiens woning beslag wordt gelegd, toelaat om er te blijven wonen voor een eerlijke huurprijs, die vastgesteld wordt door de lokale maatschappelijke diensten. Dit moratorium (of uitstel van executie) moet kredietgevers aanmoedigen om hypotheek opnieuw te onderhandelen eerder dan over te gaan tot gedwongen verkoop van de woning, waardoor gemeenschappen gestabiliseerd worden die anders geteisterd worden door verval en effecten voor de buurt.

Het Werkzekerheid Programma

Werkzekerheid berust op het principe van DiEM25 dat: *Alle Europeanen zouden recht moeten hebben op een job met een leefbaar loon in hun thuisgemeenschap*. Om dit recht in werking te stellen moeten financieringsbronnen bepaald worden. Echter moet deze bepaling rekening houden met het volgende macro-economische feit: werkloosheid verlamt het

vermogen van de welvaartstaat. Door inkomens van mensen te verminderen, vermindert het ook publieke inkomsten, en dit bezwaart de lasten van de overheid voor gezondheidszorg, werkloosheidssteun, tegemoetkomingen voor arbeidsongeschiktheid en mensen met een beperking, voedselhulp en elke andere publieke dienst. Bovendien nemen private werkgevers mensen in dienst die reeds tewerkgesteld zijn; zolang er alternatieven zijn nemen ze normaal gezien geen werklozen aan en nog minder langdurig werklozen. Daarom is werkloosheid zelf-bestendigend, destructief voor personen, gezinnen en de maatschappij als geheel. Het geneesmiddel voor werkloosheid is werk. Mensen met een baan betalen belastingen. Ze ontvangen geen werkloosheidssteun. Hun vaardigheden, nut en eigenwaarde groeien. En ze produceren waar andere mensen behoefte aan hebben.

De Europese New Deal van DiEM25 stelt voor dat Europese landen, in en buiten de EU, een multilaterale overeenkomst bereiken om voor elke Europeaan een *job te financieren en te garanderen in hun thuisland*. Dergelijke jobs zouden gecreëerd worden in de publieke en de *non-profit* sectoren, door Europese staten, op lokaal niveau. Het loon zou zich bevinden op een gewoon, bescheiden leefbaar loontarief op de nationale schaal. *Deze banen zouden beschikbaar zijn op vraag van elkeen die het wil, in samenwerking met gemeente- en lokale raden, en zo de democratie versterken op het lokale niveau waar ze het meest direct is.*

De voorgestelde gegarandeerde jobs zouden niet gebruikt kunnen worden om banen in de publieke sector te vervangen. Ook zouden ze geen vast dienstverband vormen. Ze zouden echter wel werkgelegenheid en een inkomen bieden aan zij die het willen, in hun thuisgemeenschap, en zo een alternatief voor het wrede dilemma tussen werkloosheid en emigratie. De mensen met gegarandeerd werk zouden een inkomen verwerven, belastingen betalen en loskomen van overheidssteun, wat een besparing van staatsmiddelen betekent terwijl goederen en diensten en sociale investeringen worden voortgebracht. Naargelang de private economie verbetert, zullen degenen met een goede staat van dienst daar werk kunnen vinden. De netto kost zou daarom beduidend veel lager liggen dan het lijkt.

Hoe zal deze netto kost, hoe klein ook, worden gedekt in afwezigheid van een federaal Europees budget? DiEM25 stelt een bijzondere belasting voor (in te voeren over heel Europa op basis van de multilaterale overeenkomst tussen EU en niet-EU landen) op de marktwaarde van de grond die gebruikt wordt door bedrijven (behalve de landbouw) en die in een omgekeerd evenredige verhouding staat ten opzichte van het aantal loontrekkenden – d.w.z. een belasting die vooral betaald wordt door bedrijven met uitgestrekte, dure gebouwen en weinig werknemers.

Waarom deze banen beperken tot het thuisland? Het antwoord is dat DiEM25 als doel heeft om elk Europees land te stabiliseren. Als het werkzekerheidsprogramma niet begrensd zou worden dan zou het *destabiliserend* in plaats van *stabiliserend* werken. Het is duidelijk dat, als elke Europeaan een gegarandeerde job had in Duitsland of Frankrijk aan de Duitse en Franse loonschalen, migratie zou toenemen! En de Duitse overheden zouden dan de lastige taak hebben om de jobs te verzinnen voor niet-Duitsers – iets wat ze nooit zouden aanvaarden. Dit is niet wenselijk. Europese landen zouden banen moeten verstrekken aan Europeanen in hun eigen gemeenschap, beheerd door elk Europees land in de eigen taal, om zo een veilige en productieve werkgelegenheid te bieden aan de volkeren van alle Europese landen, terwijl het recht om te migreren en het recht om te werken voor iedereen bewaard blijven, maar gemotiveerd door kansen eerder dan dwang.

Om deze reden moeten de loonschalen nationaal zijn en niet uniform over heel Europa. De loonschalen moeten ook 'gewoon' zijn – een bescheiden leefbaar loon, beter dan een uitkering, maar niet vergelijkbaar met een baan bij de overheid of een andere professionele tewerkstelling. Europeanen zullen daarom zo een baan aannemen als ze het nodig hebben, en veranderen naar beter werk als de gelegenheid zich voordoet.

Vanuit een economisch standpunt zou het banenprogramma precies dat verschaffen wat Europa het meeste nodig heeft en momenteel ontbeert: een automatisch stabilisatieprogramma gericht op het verzekeren van de economische en maatschappelijke stabiliteit van elk Europees land (EU of niet-EU). Een dergelijk programma is een oplosmiddel voor de inherente dynamiek van instabiliteit en politieke onrust die vandaag de Nationalistische Internationale versterkt.

2.5 Omgaan met de Eurocrisis: Een plan om de Eurozone te redden dat tegelijk de Euro civiliseert *en* de kosten van de desintegratie ervan minimaliseert

De Eurocrisis ontvouwt zich op vier onderling verbonden domeinen: het bankwezen, de staatsschuldencrisis, ultra-lage investeringen, en toenemende armoede. Jaren van harde bezuinigingen hebben een tol geëist van Europa's volkeren en veroorzaken nu Europa's 'val uit genade' en onvermijdelijke desintegratie. De Europese New Deal van DiEM25 stelt voor dat, in eerste instantie, bestaande instellingen gebruikt worden naar de letter van de Europese Verdragen maar toch nieuwe functies en beleid toelaten. In het bijzonder stellen we vijf beleidsmaatregelen voor:

Maatregel 1 – Het digitale publieke betaalsysteem

Het innovatieve nieuwe betaalsysteem voorgesteld in deel 2.2 kan morgenochtend ingevoerd worden door elke lidstaat om fiscale speelruimte te vergroten, investeringen en sociale programma's te financieren en, cruciaal, landen van de Eurozone een middel te geven om substantieel de economische kosten van de desintegratie van de Eurozone te verminderen of van de uitzetting van het land uit de Eurozone. (N.B. Eens in werking kan dit digitale publieke betaalsysteem met een druk op de knop herbenoemd worden van Euro naar een nationale munteenheid.)

Maatregel 2 – Geval-per-geval bankprogramma

Banken die een herkapitalisatie van het 'bail-out' fonds van de EU (het Europees Stabiliteitsmechanisme of ESM) nodig hebben, kunnen direct overgedragen worden aan de ESM, in plaats van de nationale regering een lening te laten aangaan ten behoeve van de bank. Het ESM, en niet de nationale regering, zou dan de falende banken herstructureren, herkapitaliseren en afwikkelen. Het voorstel van DiEM25 is om een falende bank uit de nationale rechtsbevoegdheid te halen en te verplaatsen naar een nieuwe rechtsbevoegdheid toegewijd aan de Eurozone. De ECB zou dan een nieuwe raad van bestuur aanduiden met als doel de bank af te wikkelen of te herkapitaliseren. In het laatste geval voorziet het ESM het kapitaal, en aandelen voor de waarde van het benodigde kapitaal zullen overgaan naar het ESM. Herstructurering van de bank kan een fusie, een verkleining (*downsizing*), zelfs een volledige afwikkeling van de bank omvatten, maar wel zo dat de nodige stappen genomen worden om, bovenal, een waardevermindering (of 'haircut') van deposito's te vermijden. Eens de bank geherstructureerd en geherkapitaliseerd is, zal het ESM zijn aandelen verkopen en zijn kosten recupereren.

Maatregel 3 – Programma voor beperkte schuldherschikking

Het Verdrag van Maastricht laat elke Europese lidstaat een staatsschuld toe tot 60% van het nationaal inkomen. Sinds de crisis van 2008 hebben de meeste lidstaten van de Eurozone deze grens overschreden. DiEM25 stelt voor dat de ECB aan lidstaten de kans biedt om de schuld ten overstaan van het nakomen van het Maastrichtverdrag (*Maastricht Compliant Debt* of MCD) te herschikken, terwijl de nationale aandelen van de herschikte schuld zouden blijven betaald worden door elke lidstaat afzonderlijk. In de praktijk zou de

ECB een lening organiseren voor het betalen van de schuldherschikking met de bedoeling dat die obligaties worden afgelost op de vervaldag.³

De herschikkingslening werkt als volgt. Herfinanciering van het MCD-deel van de staatsschuld, nu in de vorm van ECB-obligaties, zou gebeuren door de lidstaten maar aan intrestvoeten die de ECB heeft vastgesteld net boven haar eigen (ultra lage) obligatierendement. De aandelen van nationale schulden omgezet naar ECB-obligaties zullen door haar gehouden worden in debet-rekeningen. Deze kunnen niet gebruikt worden als onderpand voor krediet of het creëren van derivaten. Lidstaten zullen zich inzetten om de obligaties af te lossen op de vervaldag, als de houders hiervoor opteren eerder dan ze te verlengen aan lagere, meer zekere tarieven aangeboden door de ECB.

Om de geloofwaardigheid van deze herschikking te vrijwaren, en veiligheid te voorzien voor de ECB-obligaties die geen geldschepping ('monetisatie') vereist, gaan lidstaten akkoord om hun ECB debet-rekeningen superlange termijnstatus te geven, en het ECB leningsmechanisme voor de betaling van de schuldherschikking kan verzekerd worden door het ESM, waarvoor het slechts een klein deel van zijn leencapaciteit zou gebruiken. Als een lidstaat op een ongeregelde manier in gebreke blijft voordat een ECB-obligatie uitgegeven namens die lidstaat vervalt, dan zal de betaling van die ECB-obligatie gedekt worden door een verzekering betaald of verstrekt door het ESM.

Maatregel 4 – Herstel- en convergentieprogramma op basis van investeringen

Dit is een rechtstreekse toepassing van het Groen investeringsprogramma vermeld hierboven (zie deel 2.3) op lidstaten van de Eurozone. Meer bepaald stelt DiEM25 voor dat:

1. De Europese Investeringsbank (EIB) en het Europese Investeringsfonds (EIF) een Herstelprogramma op basis van investeringen voor de hele Eurozone opstarten voor een waarde van 5% van het BBP van de Eurozone, waarbij de EIB zich concentreert grootschalige infrastructuurprojecten en het EIF op start-ups, KMO's, innovatieve technologiebedrijven, onderzoek naar groene energie enz.
2. De EIB en het EIF obligaties uitgeven die de financiering van het Herstelprogramma *volledig* dekken.
3. Om te verzekeren dat de EIB/EIF obligaties geen stijgende opbrengsten ondergaan, als een gevolg van deze grote thema's, zal de ECB instappen

³ Voor een lidstaat waarvan de schuld 90% van het BBP bedraagt, is de verhouding van de schuld die gekwalificeerd wordt als MCD 2/3. Dus, wanneer een obligatie met een nominale waarde van 1 miljard Euro vervalt, zal de ECB twee derde daarvan (667 miljoen Euro) betalen (aflossen) met gelden die het opgehaald heeft op de geldmarkten via de uitgifte van ECB obligaties.

in de secundaire markt en zo veel van deze EIB/EIF obligaties aankopen als noodzakelijk is om de opbrengsten ervan op hun huidige, lage niveaus te houden.

Maatregel 5 – Noodprogramma voor sociale solidariteit om de stijgende armoede te bestrijden

Dit is een toepassing van het Anti-armoede programma (zie deel 2.4) op de Eurozone. DiEM25 stelt voor dat de EU onmiddellijk een Noodprogramma voor sociale solidariteit opstart dat de toegang tot voedsel en tot basis-energiebehoefte voor alle Europeanen garandeert, door middel van een Europees Voedselbonprogramma naar het voorbeeld van dat in de VS, evenals een Europees Minimum-energieprogramma. Deze programma's zouden gefinancierd worden door de Europese Commissie, gebruik makend van de interest die opgebouwd wordt binnen het Europese systeem van centrale banken uit de winsten van het kwantitatieve geldverruimingsprogramma (*Quantitative Easing Program*), TARGET2 onevenwichten, winsten uit transacties met overheidsobligaties en, in de toekomst, andere financiële transacties of zegelrechten die de EU momenteel in overweging neemt.

2.6 Het monetair en fiscaal beleid coördineren tussen Eurozone en niet-Eurozone om het herstel van Europa te maximaliseren

Brexit vond grotendeels plaats omwille van de massale migratiegolf vanuit de EU naar het Verenigd Koninkrijk. Dit fenomeen werd nog versterkt doordat tussen 2008 en 2012 de *Bank of England* massale kwantitatieve geldverruiming toepaste (m.a.w. een uiterst slap monetair beleid) terwijl de ECB dit niet deed. Het is duidelijk dat de Europese centrale banken, overheid en Commissie hun fiscale, monetaire en sociale beleid moeten coördineren om op die manier de economische en sociale resultaten doorheen Europa te optimaliseren. De Europese New Deal van DiEM25 zal specifieke voorstellen doen over de aard van dit coördinatieproces.

2.7 Een post-kapitalistisch Europa voorbereiden dat echt liberaal en open is: het democratiseren van de economische wereld en de rol van een Universeel Basisdividend

DiEM25 is ervan overtuigd dat het kapitalisme onmogelijk te beschaven valt op de lange termijn, vooral omwille van zijn onvergelykbare vermogen om zichzelf te ondermijnen door technologische innovatie die overcapaciteit, ongelijkheid en alles samengenomen onvoldoende vraag naar goederen en

diensten voortbrengt. Automatisatie en de *Rise of the Machines* vormen in deze context een urgent gevaar, dat de volgende crisis al 'belooft' te leveren nog voor Europa erin geslaagd is de vorige te bezweren.

Sommigen stellen een universeel basisinkomen (UBI) als oplossing voor. DiEM25 verwerpt dit idee zo lang het universeel basisinkomen betaald wordt met belastingen. Een belasting-gedragen UBI zou de bestaande welvaartsstaat ondermijnen en de kiem zaaien voor antagonisme tussen de werkende armen en de werklozen. Hiertegenover stelt DiEM25 een ander plan voor – een universeel basisdividend dat de volgende drie voorstellen omvat: belastingen kunnen geen rechtmatige financieringsbron zijn voor zulke systemen; de opkomst van de machines moet omarmd worden; en een onverdiende basisvergoeding is een bijdrage tot basale vrijheid. Maar als het systeem niet betaald wordt met belastingen, hoe dan wel? Het antwoord is: met de opbrengsten uit kapitaal.

Een wijdverspreide mythe is dat kapitaal gecreëerd wordt door kapitalisten die vervolgens het alleenrecht bezitten op de opbrengsten eruit. Dit is nooit waar geweest. En het is nog minder waar vandaag. Telkens iemand van ons nog maar iets opzoekt op Google draagt hij of zij bij tot het kapitaal van Google. En toch zijn het enkel Google's aandeelhouders die het recht hebben de opbrengsten uit dit, grotendeels maatschappelijk geproduceerde, kapitaal op te eisen. Bovendien maken automatisatie, digitalisatie, diverse overheidssteun en de kennisbijdrage van de gemeenschap in de opbouw van het kapitaal het onmogelijk om uit te maken welk deel van het kapitaal van een bedrijf gecreëerd werd door de eigenaren en welk door het bredere publiek.

DiEM25 stelt hiervoor een eenvoudig beleid voor: dat wetgeving van kracht wordt die eist dat een percentage van de kapitaalvoorraad (aandelen) van elk eerste openbaar aanbod (*initial public offering* of IPO) doorgesluisd wordt naar een 'Volkskapitaalmagazijn' waarvan de dividenden een universeel basisdividend (UBD) financieren. Dit UBD zou en moet volledig onafhankelijk zijn van sociale uitkeringen, werkloosheidsverzekering en zo voort, om zo de bezorgdheid te verminderen dat het de welvaartsstaat zou vervangen die het concept van wederkerigheid tussen vergoede werkers en werklozen belichaamt. Als Europa de opkomst van de machines wil omarmen maar tegelijk wil verzekeren dat dit bijdraagt tot gedeelde welvaart, dan moet het aan elke burger eigendomsrechten geven op de financiële opbrengsten die geproduceerd worden, en op die manier een UBD voortbrengen.

Een universeel basisdividend laat nieuwe inzichten toe over vrijheid en gelijkheid die tot nog toe onverzoenbare politieke stromingen overbruggen, terwijl ze tegelijk de maatschappij stabiliseren en het idee van gedeelde welvaart versterken tegenover de destabiliserende technologische innovatie. Meningsverschillen zullen natuurlijk blijven bestaan, maar ze zullen gaan over

zaken zoals het percentage van bedrijfsaandelen dat naar het Volkskapitaalmagazijn moet gaan, over hoeveel sociale uitkering en werkloosheidsverzekering bovenop de UBD moet gerekend worden, en de inhoud van arbeidsovereenkomsten.

Daarenboven stelt DiEM25 voor dat, op termijn, het bestuur van financiële instellingen (in het bijzonder zij die ondersteund worden door belastingbetalers) en andere bedrijven gedemocratiseerd worden door een stijgende participatie in de raden van bestuur door vertegenwoordigers van lokale, regionale en nationale gemeenschappen.

Deel 3 – TIJDSPAD: BELEIDSUITVOERING OP ZEER KORTE TERMIJN, MIDDELLANGE TERMIJN EN LANGE TERMIJN

3.1 Op zeer korte termijn

Op zeer korte termijn stelt DiEM25 beleidsmaatregelen voor die als het ware morgenvroeg kunnen geïmplementeerd worden, door bestaande instellingen te herijken zonder wijzigingen aan bilaterale of multilaterale akkoorden of EU verdragen.

Enkele voorbeelden:

- Het nieuwe publieke digitale betaalplatform dat het monopolie van de banken over Europa's betalingen beëindigt – zie deel 2.2
- Herstel onder leiding van groene investeringen: het centrale bankwezen verbinden met openbare investeringsvehikels en de nieuwe publieke digitale betaalplatformen – zie sectie 2.3
- Het Anti-Armoede Programma en het moratorium op uitwijzingen als onderdeel van het Huisvestingsprogramma – zie deel 2.4
- De vier maatregelen om de crisis van de Eurozone aan te pakken – zie deel 2.5

3.2 Op korte tot middellange termijn

Op de korte tot middellange termijn stelt DiEM25 beleidsmaatregelen voor die bilaterale of multilaterale akkoorden tussen regeringen maar geen wijzigingen van EU verdragen vergen

Enkele voorbeelden:

- De volledige vernoemde waaier aan regelgeving voor het bankwezen – zie deel 2.2
- Het Werkzekerheid Programma – zie deel 2.4
- Coördinatie tussen Eurozone en niet-Eurozone monetair en fiscaal beleid om Europa's herstel te maximaliseren – zie deel 2.6

3.3 Op lange termijn

De lange termijn beleidsvoorstellen van DiEM25 zijn degene die diepe institutionele wijzigingen vereisen binnen natiestaten en doorheen Europa en de EU.

Enkele voorbeelden:

- Het universele basisdividend – zie deel 2.7
- Maatregelen om de economische en financiële sferen te democratiseren

Deel 4 – BESLUIT

De idee van Europa kreunt onder het verzamelde gewicht van een *ontkenning*, een *opstand* en een *misvatting*. De *ontkenning* door het establishment van het continent dat de economische architectuur van de Europese Unie nooit ontworpen werd om de bankencrisis van 2008 te verduren heeft geleid tot een duistere economische dynamiek die de rechtvaardiging van het Europese project overal onderuitgehaald heeft. De voorspelbare reactie is de *opstand* van een Nationalistische Internationale doorheen Europa die een Brexit nastreeft voor ... iedereen. En de reactie van het establishment op deze opstand is de *misvatting* geweest dat hetzij *business-as-usual* hetzij een *lite*-versie van de federatie het nationalistische getij zou kunnen keren.

Het antwoord op het Waterloo van het neoliberalisme kan noch de terugtrekking in een gebarricadeerde natiestaat, noch de grotere centralisatie van onwettige macht in Brussel zijn. Noch een vulgaire weergave van vrije-markt ideologie, noch een even vulgaire versie van pseudo-Keynesiaanse 'stimulusprogramma's' van belastingen en uitgaven biedt het antwoord op Europa's ellende. Enorme fiscale overdrachten en kapitaalstromen tussen Europa's kern en haar periferie werden al uitgevoerd – met schadelijke gevolgen. Jarenlang hebben ze de oligarchen in de periferie en de failliete bankiers in het centrum gefinancierd. Europa ging van een pre-2008 Ponzi groeifase over in een post-2008 Ponzi bezuinigingsfase. Beide zijn Europa duur te staan gekomen.

- Het antwoord nu kan enkel komen van de pragmatische agenda van de New Deal van DiEM25, die evengoed werkt in tijden van overschot als tekort, zowel voor EU als niet-EU landen, en die aan Europeanen toont hoe en waarom Europa kan gered worden.
- De kern van de maatregelen van de Europese New Deal van DiEM25 is niet 'economische stimulus' maar een opnieuw in evenwicht brengen (vooral tussen sparen en investeren maar ook tussen regio's met tekorten en regio's met overschotten) dat aanzet tot economische stabilisatie, maatschappelijk herstel en democratisering op alle niveaus: regionaal, nationaal en pan-Europees.
- De Europese New Deal van DiEM25 steunt niet op de *aanname* dat Europa zal gered worden. Het steunt op voorstellen die (i) Europa de moeite van het redden waard maken, (ii) de voorwaarden scheppen voor een rustig en rationeel debat over welke soort democratisch Europa de Europeanen willen eens stabilisatie bereikt is, en (iii) de kosten van de desintegratie van de EU en de Euro minimaliseren als die onvermijdelijk blijkt.

Tot besluit, alleen een pragmatische maar tegelijk radicale Europese New Deal kan Europa's uiteenvallen stoppen en de soevereiniteit van haar volk herstellen. Elk Europees land moet gestabiliseerd en welvarend gemaakt worden. Europa kan niet overleven als een vrij-voor-allen, iedereen-voor-zichzelf zone, noch als een Bezuinigingsunie gebouwd op de gedepolitiseerde economische besluitvorming met een vijgenblad van federalisme waarin bepaalde landen gedoemd zijn tot permanente depressie en schuldenaren hun democratische rechten ontnomen worden.

Om "onze landen terug te krijgen" hebben we een Europese New Deal nodig die het gewone fatsoen opnieuw opeist, die het gezond verstand herstelt doorheen Europa en die Europeanen de kans biedt op democratische wijze te debatteren over welke toekomst we willen.